

Skog Alnarp

Björkar gör mer nytta i grupp

Om björk ska göra full naturvårdsnytta räcker det inte att lämna enskilda träd i en tät granskog. För att ha effekt på markfloran behövs grupper av flera björkar.

Ett krav för att FSC-certifiera skogsbruket är att andelen löv är minst 10 procent under hela omloppstiden.

Nya forskningsresultat visar att de positiva effekterna är rätt små om träden smetas ut i en tät granskog. För att marken ska börja blomma och grönska krävs betydligt högre andelar.

ETT BÄTTRE alternativ är att koncentrera lövträden till lite större grupper. Först då kommer det tillräckligt med ljus på marken för att ge effekt.

– Ett motiv för att blanda barrskogen med löv är en förmodat positiv inverkan på naturvård och biologisk mångfald, men det har funnits ganska lite kunskap om vilken nytta det verkligen gör och hur lövträden bör blandas med barrskogen för att göra

bäst nytta. Därför har vi gjort den här undersökningen.

Det berättar forskare Per-Ola Hedwall.

Han har gjort undersökningen tillsammans med docent Adam Felton.

DE HAR tidigare visat hur allt tätare och mörkare granskogarna påverkar markfloran negativt. Lingon och blåbärsris har minskat och ersatts av mossor som trivs bättre i mörkret.

– Utgångspunkten i vår blandskogsstudie är att ta reda på om de effekterna kan motverkas med en högre andel lövskog, vilken släpper igenom mer ljus, säger Per-Ola Hedwall.

FORSKARNA har undersökt 29 bestånd gallrad granskog i Götaland. I varje bestånd lades tio cirkelrunda provtytor ut med en radie på 10 meter och olika andel björk, allt från ren granskog till provtytor med bara löv.

– Vi mätte också trädens grundtyta för att få en bild av skogens täthet, vilken generellt ökat. I en tät granskog, med högt virkesföråd, är det ganska mörkt i markskiktet med liten växtlighet, konstaterar Per-Ola Hedwall.

PÅ YTORNA där granen blandats upp med mycket björk var det frodigare.

Ett bestånd av i huvudsak gran, men med inslag av björkgrupper.

Vid inventeringen mättes kärlväxternas utbredning och över 100 olika arter registrerades, däribland åkerfräken, blåklocka, daggekåpa, gökärt, smultron och nattviol.

Många av arterna förknippas med mer öppna miljöer som idag ofta är undanträngda till vägkanter och dikesrenar

– Den artrika floran lockar fjärilar, humlor och andra pollinerande insekter. Det lägger med andra ord till ytterligare ett skikt av biologisk mångfald, konstaterar Per-Ola Hedwall.

Å ANDRA sidan var markfloran närmast obefintlig runt enskilda björkar.

– Det är ett väldigt tydligt samband. Enskilda, eller ett fåtal björkar gör knappt någon skillnad på fåltskiktet i de täta, virkesrika, bestånden.

– Att, som certifieringen kräver, blanda in 10 procent löv bland granarna har en försumbar effekt på markvegetationen om de inte står i lite större grupper. Möjligen kan enskilda träd ha positiv betydelse för fågellivet, men

här väntar vi ännu på resultat, säger Per-Ola Hedwall.

NYTTAN av gruppvis björk sammanfaller med resultaten från andra forskningsprojekt om blandskog i Alnarp.

✓ Det är lättare att sköta mindre bestånd än enskilda träd.

✓ Vid föryngringar kan det vara bäst att släppa fram björk på blötare områden där granplantor har problem att överleva.

HUR mycket björk som krävs för att ge en bra effekt beror på flera faktorer.

– Det bör vara ett flertal träd och grupperna bör inte vara alltför långt ifrån varandra eftersom fröerna från markfloran bör ha möjlighet att sprida sig i landskapet, säger Per-Ola Hedwall.

Den vetenskapliga artikeln har titeln: Concealed by darkness: How stand density can override the diversity benefits of mixed forests.

Projektet finansieras av Formas.

Per-Ola Hedwall är forskare vid institutionen för sydsvensk skogsvetenskap.

Kontaktpersoner

Per-Ola Hedwall, per-ola.hedwall@slu.se, 040-41 51 87
Adam Felton, adam.felton@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet

Pär Fornling: par.fornling@slu.se